

RESMEN DEVRİM AYOL!

Nihal Albayrak

Gezi Parkı direniş i ile ilgili bir yazı yazmaya başlarken “Bu direniş benim için neden heyecan verici?” ve “Bitmeyen polis şiddetine, yorgunluğumuza, hükümetin yıldırma politikalarına rağmen heyecanımı nasıl koruyabiliyorum?” sorularına yanıt aramam gerektiğine karar verdim. Öncelikle bana göre bu hareket "yeni" bir hareket ve o yüzden heyecan verici. Bir de bu yeni hareket kendi yeni dilini de oluşturunca ortaya çıkan tablo çok şugar oluyor.

Şu an sürecin akıp gittiği bir anda bu yazıyı kaleme aldığımı benim de yazıyı okuyanların da unutmamamız gerekiyor. Dolayısıyla oturup “yeni sosyal hareketler bağlamında Gezi Parkı direnişini değerlendirmek” gibi bir işe kalkışmayacağım. Sadece bana bu “yeni”liği hissettiren nedir, biraz ondan bahsetmeye çalışacağım. Bu Gezi Parkı olayı nerden çıktı deyince en basit hâliyle hepimizin aklına şu geliyor: Bir parkın kapitalizm uğruna yok edilmesine karşı, doğa için aktivizm yapan birkaç insana uygulanan polis şiddeti ile birçok insan olaya müdahil oldu ve sonrasında herkes kendi durduğu yerden çeşitli baskı politikalarına “artık yeter!” dedi. Kimi haddi hesabı olmayan kentsel dönüşüme karşı dururken, kimi içki yasağına, kimi kürtaj yasağına karşı tepkisini gösterecek ortamı buldu. Bana göre kimsenin öncülüğünde yürütülmeyen bu kendiliğinden gelişme süreci, bu hareketin en önemli özelliği ve heyecanlı kısımlarından biri oldu. Çünkü herhangi bir partinin çağırıcılığında ya da klasik bir eylem biçimi sunarak/görerek geçmedi kimse harekete, dolayısıyla da enerjisi biten ya da çeşitli iç tartışmalar ile kendini tüketen bir grup olmadık.

Direnin ilkin günlerinde akıl almaz polis şiddeti, tam anlamıyla her kesimden insanın yan yana durabilmesine, dayanışmasına sebep oldu. Elimiz yüzümüz Talcid'e boyanmış, maskelerimiz ve baretlerimizle eve döndüğümüz zamanlarda polise, iktidara, medyaya olan öfkemizi haykırırken bir yandan da hayatta yan yana gelmeyeceğimizi düşündüğümüz insanlarla bir arada olmanın getirdiği muhabbetle birbirimize anlatacak bir sürü anımız oluyordu. Kimimiz birinin bayrağından rahatsız olmuş, kimi asla kabul etmeyeceği bir sloganla birlikte yürümüştü. Ama alanlar kimseye ait değildi, kimse kimseyi kovamazdı ya da ne olursa olsun bizi ortak paydada birleştiren bir şeyler vardı. Belki de bu orantısız şiddet karşısındaki dayanışma sayesinde tahammül sınırlarımız, birbirimizi dinleme isteğimiz yükseldi. Mesela benim "İbne" diye slogan atıldığını duyduğumda sinirlenerek alanı terk edesim geleceğine "Pardon, yalnız böyle slogan atmasak? İbneler de burada direniyor görmüyor musunuz?" diye tartışmaya giresim geldi. Ya da duvarlardaki "O.Ç." yazılamalarına cevaben "Orospular Tayyip'i doğurmadığına emin" diye cevap yazasım geldi.

Baskı ve zulme karşı kendiliğinden gelişen hareket yine kendiliğinden tartışma zeminlerinin oluşmasını, belli ittifaklar kurulmasını da beraberinde getirdi diyebilirim. Bu ittifak kurma hâllerine benim de içinde bulunduğum LGBT blokta yaşadığımız ve ciddi kazanımlar elde ettiğimizi düşündüğümüz birkaç olaydan örnek vermek istiyorum. Direnişin ilk günlerinden beri barikata en yakında duranlardan biri Beşiktaş taraftar grubu Çarşı idi. Hiç şüphesiz herkes gibi bizim de bu grupla birçok diyalogumuz oldu. İlk günlerde "ibne" lafını küfür olarak kullanıp slogan atarken yanındaki ibneyi fark edip de bir ibneyle omuz omuza direnirken böyle bir sloganın nasıl anlamsızlaştığına şahit olan insanlar oldu. Ya da "Hepiniz orospu çocuğusunuz" diyen birine, biber gazı atıldığında Bayram Sokak'ta orospuların insanlara evini açtığını hatırlatınca "Haklısın be abla, bizimki de ağız alışkanlığı işte, bundan sonra dikkat edelim" diye bir cevap almak, daha doğrusu bu diyaloga girmek oldukça güzeldi. Özellikle Çarşı'nın ele geçirdiği bir polis kalkanını hediye olarak bir LGBT derneğine getirmesi muhteşem bir incelikti. (Tabii bu kalkan son Gezi baskını ile esas sahiplerine geri döndü, paniğe gerek yok!) Ve geldiğimiz son noktada birbirimize çeşitli atölyeler verebileceğimizi falan konuşur hâle gelmiştik, mesela küfür atölyesine karşı, savunma atölyesi gibi.

Heyecan verici olduğunu düşündüğüm bir diğer diyalog ise Antikapitalist Müslümanlar ile LGBT bireyler arasında yaşanandı. Hiç şüphesiz ortamın en "marjinal"lerinden ve birbirine en tahammül edemeyeceği düşünülen iki tipinden bahsediyoruz: İbne *versus* Müslüman. Çünkü ibnelerin görünür olmak, öyle göğsünü gere gere eşcinselim, ben de buradayım demek ne haddine? Müslümanın zaten böyle Allahsızlarla dolu ortamda işi ne? Dolayısıyla LGBT bloktan insanların Antikapitalist Müslümanlardan arkadaşların yanına gidip birlikte kandil simidi yemesi birçokları için o günün en ilgi çekici karelerinden oldu. Hele sonrasında birkaç kişinin namaz kılacak yer ararken LGBT bloğun çadırına gelmesi ise bana "Resmen devrim ayol!" dedirtecek bir deneyimdi.

Muktedir olanın baskı, şiddet ve zulmüne karşı bir araya geliş bende acaba Judith Butler'ın bundan üç sene önce Türkiye'de yaptığı konuşmalarında da anlattığı "kuir yoldaşlığı" diyebileceğimiz oldukça geniş anlamda bir yoldaşlık kurma yolunda mıyız heyecanını yarattı. Butler'a göre bilmediğimiz, görmediğimiz insanlarla siyaset yapabilmemiz gerekir çünkü ayrımcılığa uğrayan herkes özgür olmadan özgürleşmemiz, kapsayıcı bir demokrasi tesis etmemiz mümkün değildir. Aynı zamanda yaşanan baskılar ve hak ihlalleri arasındaki farklılaşmaları ve farklı şekillerde kötü koşullara itildiğimizi görmemiz de çok önemlidir. Ancak o zaman ortaklıklarımızı ve ne tür ittifaklar kurabileceğimizi görürüz. Tam da bu bağlamda belli bir mekân üzerinden bir araya geldiğimiz Gezi direnişinde, Gezi Parkı'na sahip çıkıp orada bir yaşam alanı oluştururken birbirimizi dinleme fırsatı bulduk ve nasıl birbirinden farklı yaralanabilirliklere sahip olduğumuzu gördük. Böylece baskıcı, indirgemeci, tektipleştirici ve normatif olana karşı ortak bir direnişin ilk adımını atabildik.

Doğrudan geniş çaplı bir yoldaşlık kurduğumuzu süreç devam ederken henüz iddia edemesem de yukarıda anlattığım deneyimlerdeki gibi bazı diyalogların başlamış olması ve çeşitli ittifaklar kurma yolunun açılması bile heyecan verici.

"Benim için yeni ve heyecan verici olan neydi?" kısmına ek olarak direnişin diline dair de birkaç kelam etmek isterim. Bu yeni hareketin dili de haliyle yeni oluyor tabii. Öncelikle –hafiften de sırtarak– şunu belirtmeliyim ki bu direniş benim de kuşak itibariyle dahil olduğum "80 sonrası apolitik gençlik" olarak etiketlenmiş insanların, eski kafa politiklerden daha politik olduğu bir süreç. Bilgisayarda *chat*'leşmekten başka bir şey bilmeyen, popüler kültürün himayesine kısılp kalmış gençlik ya da yaş itibariyle "genç" kıvamda olmasa da alışlagelmiş sol politika yapmak istemeyen gençlik, politik doğrucu olma kaygısı gütmeyen, gündelik hayattan devşirilmiş laflarla yaratıcılığını konuşturuyor. Anlayacağınız bu süreçte derdini ajite ederek anlatmak "out", dalga geçip espri yapmak "in" oluyor.

Bu süreçte belki birçoğumuzun ilk kez tattığı biber gazı insanları vazgeçmekten ziyade direniş devam etme konusunda daha da bir motive ederken, bu vazgeçmeyiş karşısında kudurup küplere binen hükümete verilen cevaplar oldukça sakin ve yaratıcı: "Piknik tüpünü çakmakla kontrol eden

millete biber gazı işlemez" ya da "Biz sinek ilacı sıkın arabanın arkasından koşan nesiliz, biber gazı neymiş?"

Yaratıcılığın ve inceden dokundurmanın ön plana çıktığı süreçte popüler olan, gündelik olan ufak dokunuşlarla yapıbozuma uğratılıp politik olabiliyor. Örneğin duvar yazılaması olarak çok sık karşılaştığımız "Bu gaz bi harika dostum!" ya da "Just In Biber" gibi. Ya da kendi sanal âlem diliyle, bilgisayar oyunları diliyle de iğnelemelerini yapabiliyor insanlar:

"GTA'da polis döven nesile sataştın" ya da "PES'de hep Barça'yı alan Tayyip". Ayrıca bunca zamandır siyasi olarak zihinlerimizde yer etmiş deyişler de yapısöküme uğratılabiliyor. Örneğin "Kahrolsun bağız şeyler" yazısı bir yandan hiçbir şey söylemezken bir yandan da çok şey anlatabiliyor ve o "bağız şeyler" hepimizin ayrı ayrı kahretmek istediklerini kapsayarak bir anda çok anlamlı bir hâl alabiliyor.

Son kertede bu hareketin hoşluğunu gösteren ve "Resmen devrim ayol!" dedirten şey, hükümetin her türlü baskısına, dağıtma çabasına, yok sayma ve görmezden gelme stratejilerine rağmen hâlâ heyecanımızı koruyup toplanmaya, birbirimizi anlayıp daha demokratik, daha çoğulcu bir hayat için uğraşmaya devam ediyor oluşumuz. Evet, Gezi Parkı'ndan çıkarıldık; n'apsaydık zaten devletin polisine, silahına, gazına, kaskına, copuna karşın silahsız mücadelemiz bir yere kadar devam edebilirdi. Biz de "Her yer Gezi, her direniş" diyerek, hem de bu sefer birçok farklı parkta direnişimizi sürdürür hâldeyiz. Umuyorum ki kurduğumuz katılımcı, çoğulcu, demokratik ortamlardan somut siyasi adımlar atılmasını, Türkiye'de çok zayıf olan sivil toplum alanında da kazanımlar elde edilmesini sağlarız ve bu sırada marjinallerle masum çevrecileri ayırt etmeye uğraşan hükümetimize de bir grup çapulcunun neler yapabileceğini gösterme fırsatı buluruz.

